

ЮВІЛЕЇ

Олександр Маврін

ВІДОМОМУ МАЗЕПОЗНАВЦЮ Ю.А. МИЦИКУ – 60!

30 грудня 2009 року виповнюється 60 років Юрію Андрійовичу Мицику. Юрій Андрійович – відомий дослідник історії українського козацтва як в Україні, так і далеко за її межами. Він є відомим істориком, археографом, джерелознавцем, перекладачем із старопольської та староукраїнської мов, знавцем середньовічної латини, доктором історичних наук, професором кафедри історії Національного університету "Києво-Могилянська академія", завідувачем відділу пам'яток княжої та козацької доби Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України, відзначений державою почесним званням "Заслужений діяч науки і техніки України".

Як для учня і продовжувача традицій наукової школи Миколи Павловича Ковальського, попри утиски і гоніння і не лише за часів тоталітарної влади, головним у світському житті Ю. Мицика було і є служіння Істині, яка виходить з Першоджерел. Тому Юрій Андрійович є не лише і не стільки відомим істориком козацтва, скільки, в першу чергу, джерелознавцем і археографом. Як відповідальний учитель і сумлінний дослідник, котрий не шукає легких тем і намагається знайти непрості відповіді, він не залишився осторонь гострих, болісних питань минулого, насамперед трагедії справді вселенського масштабу – голодомору українців 1932-1933 років.

Безперечно, цей учений увійшов до плеяди визначних діячів Української історичної науки і має дуже вагомий доробок – понад півтори тисячі друківаних праць та близько сорока книг – монографічних видань та археографічних публікацій, який вже зараз служить утвердженню справді української національної історіографії, має серйозну перспективу подальшого розвитку і спирається на потужну основу, закладену вітчизняними істориками – дослідниками історії українського козацтва, насамперед Д. Яворницьким, М. Ковальським, О. Апанович та ін.

Крім того, Ю. Мицик як духовна особа – протоієрей Української православної церкви, активно розробляє тематику, пов'язану з історією церкви, з життям та діяльністю її відомих діячів, подвижників українського Православ'я. Важливим аспектом дослідницької діяльності Ю. Мицика завжди залишалася краєзнавча тематика, локальна історія. Щиро прив'язаний до рідного краю, його славного козацького минулого, вчений постійно повертається у своїх наукових пошуках до витоків, до "малої Батьківщини".

Не чужою для нього є й історія сусідніх країн і народів, насамперед – Білорусі. Інтерес до білорусистики виник у Ю. Мицика ще у 1970-х роках через знайомство з твором "Кройника о початку и назвиску Литви" Феодосія Софоновича і був підтверджений у наш час знаковою публікацією студій з історії Білорусі "Albaruthenica". Годі й казати, наскільки важливим є сьогодні вивчення джерел з історії Польсько-Литовського періоду, який у вітчизняній науці нині чи не найменш забезпечений повноцінною джерельною базою через його "нецікавість", "не-

© Олександр Олександрович Маврін – кандидат історичних наук, заступник директора Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України.

зручність" і "невідповідність" за відомих умов та обставин. І це за наявності величезного масиву документів та матеріалів, які ще чекають на дослідників, потребують введення до наукового обігу і перебувають в архівних та музейних колекціях не лише Варшави і Москви, але й Мінська, Вільнюса та Києва. Саме українсько-білоруські сюжети можуть тут відіграти неабияку роль. Тому важливим і логічним стало рішення вченої ради ІУАД ім. М.С. Грушевського щодо утворення Центру дослідження історії Білорусі, який має очолити доктор історичних наук Ю. Мицик.

Цілком природним є те, що вже з 1991 року, від початку діяльності Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського Національної академії наук України, цей учений пов'язав свою наукову долю з нашою установою. Серед праць, підготовлених Ю. Мициком саме в нашому інституті, крім захищеної на засіданні нашої спеціалізованої вченої ради докторської дисертації, досить згадати такі важливі для археографічної науки видання, серед яких більшість – у видавничих серіях, як: у серії "Пам'ятки православної богословської думки XVII ст." – "Виклад о церкві святиї Ієромонаха Феодосія (Софоновича)" (К., 2002), в серії "Джерела з історії Української Еміграції" – "Листування Митрополита Іларіона (Огієнка)" (К., 2006), в серії "Джерела з історії українського козацтва" – "Листи Івана Сірка" (К., 1996), "Царичанка козацька" (К., 2004), "Чигирин – гетьманська столиця" (К., 2007), в серії "Зарубіжні джерела з історії України" – "Хроніка європейської Сарматії" О. Гваньїні (К., 2007) та такі позасерійні праці "За віру православну" (К., 2009), "Український Голокост. Свідчення тих, хто вижив" (К., 2002-2009). Останньої праці вийшло сім томів, кожна сторінка яких сповнена людського болю і страждань. Ці книги промовляють живими голосами тих, хто пережив жахіття штучного голоду і все своє життя змушений був мовчати про страшну правду, яка замовчувалася або заперечувалася владою та історичною наукою.

Крім викладацької роботи на кафедрі історії НУКМА, дуже значним є внесок Ю. Мицика в наукові досягнення очолюваного ним відділу пам'яток княжої та козацької доби та Інституту в цілому, зокрема, у підготовку фахівців вищої кваліфікації – кандидатів історичних наук, за дуже складною, "дефіцитною" та, на жаль, не дуже популярною у вітчизняній гуманітаристиці спеціальністю – історіографія, джерелознавство та спеціальні галузі історичної науки. Великою заслугою Ю. Мицика в цій непростій відповідальній діяльності є спрямування дослідників саме на системний джерелознавчий підхід, активний архівний пошук, високий академізм, поєднаний з небайдужістю науковця, його "невідстороненістю" від об'єкта дослідження, поєднання досвіду попередників з новітніми досягненнями історичної науки заради забезпечення правдивого звучання української історії мовою документа.

Юрій Андрійович Мицик продовжує свою активну плідну наукову діяльність в інституті як керівник відділу і як учений. Він має в своєму відділі та в особистих планах величезну кількість ідей, проектів і завдань. До його відділу постійно надходять запити від державних органів влади щодо визначення дат, оцінки подій, відзначення ювілеїв тих чи інших подій. Експертні висновки керівника відділу Ю. Мицика не завжди емоційно нейтральні, але завжди високопрофесійні та аргументовані. За цими висновками стоїть величезний досвід, відповідальність та сумління справжнього Вченого.

* * *

Редакція журналу "Сіверянський літопис" вітає відомого мазепознавця Ю.А. Мицика, який опублікував у нашому часописі понад 100 документів, статей про І.Мазепу, з ювілеєм і бажає йому здоров'я, творчої наснаги, нових відкриттів.